No. 1088 Zaterdag 29 October 1904. 21ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaaí

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 28 October.

INVLOED VAN NEDERLAND OP JAPAN.

(*Slot.*)

Het werkelijk gezag werd in Japan sedert eeuwen gevoerd door den *Shogun*, een naam, die letterlijk beteekent „generalissimo," een titel, sedert 813 hier in gebruik, doch welke sedert 1156 meer bepaald in gebruik was voor den kroongeneraal, die naast den machteloozen, nominaal voortbestaanden keizer (*Mikado*) met eigen organisatie en macht in Japan regeerde.

De traktaten met de vreemde mogendheden, boven genoemd, waren nu onderteekend door den Shogun, niet door den Mikado, zeiden wij. Aan hem werd de intrede van vreemden in het Rijk toegeschreven, en toen die invloed steeds grooter werd, ontstond er reactie bij de Japaneezen tegen den politieken invloed van buiten. Zelfs de Japaneezen, die de Westersche begrippen overnamen, stelden zich vijandig tegenover de politieke inmenging der vreemde mogendheden in de Japansche zaken, en waar zij de invoering van Westersche instellingen enz. bevorderden, deden zij dit hoofdzakelijk om zich sterk te maken, teneinde vreemden invloed af te weren. Andere Japaneezen gingen verder; zij vormden een partij, die elke nieuwigheid als een schennis van de oude heilige instellingen beschouwde. Vooral de daimios, de territoriale baronnen, kleine leenmannen in het destijds nog geheel feudale Japan, die altijd naijverig waren geweest op de macht van den Shogun, die hun macht en invloed, welke bij den schijnmikado groot waren, had beperkt, vonden de oppositie tegen den Shogun in hun belang en versterkten die.

Zoo begon in Japan na 1859 een vijandige beweging tegen het Shogunaat op te komen, gepaard gaande aan het bestrijden van vreemden invloed in Japan. Eigenlijk was ook de Shogun zelf tegen den invloed der vreemde en had hij slechts noodgedwongen toegegeven aan de eischen der Amerikanen en andere natiën, om traktaten van handel te sluiten. Maar de partij tegen het Shogunaat stelde den Shogun verantwoordelijk voor het gebeurde, het volk werd tegen den Shogun en de vreemdelingen opgehitst, er ontstonden onlusten in het land, en de Shogun, onder wiens bestuur de toelating der Amerikanen had plaats gevonden, viel door de handen van een dweper.

Volgens de traktaten van 1858 hadden zich consuls van Amerika, Frankrijk, Engeland en Rusland en enkele handelaren te Jeddo, Jokohama en Kanagawa gevestigd. Ook tegen deze richtten zich de aanslagen van het volk. Enkelen van hen vielen als slachtoffers, en de vreemde consulaten werden door oproerige benden aangevallen. Japan was geheel in onrust; de vraag der afsluiting scheen verder dan vroeger van haar oplossing, en de reactie daartegen scheen de overhand te zullen verkrijgen.

De vertegenwoordigers der vreemde mogendheden lieten niet na, gemeenschappelijk tegen die onzekerheid te protesteeren, eischten schadeloosstelling en voldoening, en hoewel de Shogun zijn leedwezen betuigde, verklaarde hij zich niet bij machte dergelijke feiten te voorkomen. Zelfs de Japansche wachten voor de consulaten geplaatst, gaven geen voldoende veiligheid aan deze, en de Europeesche wachten op de oorlogschepen werden aan wal gebracht tot bescherming. Dit deed de oppositie tegen den Shogun toenemen, en de stoutmoedigheid der ontevreden Japanneezen nam toe.

Ook was men in Japan evenmin als in het buitenland voldaan over de gesloten traktaten. Japan kwam met het verwijt, dat de buitenlanders te ruime opvatting er aan gaven, en de buitenlandsche mogendheden waren ontevreden er over, dat Japan niet aan de verplichtingen voldeed. Om verbetering in de verhoudingen te brengen, en tevens om uitstel te verkrijgen in het openen der havens van Jeddo, Hiogo en Osaka, besloot de Shogun in 1860 een Japansch gezantschap naar Amerika te zenden en in 1861 een naar Europa. Voor het laatste werd de hulp van Nederland aanvankelijk ingeroepen, om de reis van het gezantschap te regelen en het te begeleiden. Toen de onderhandelingen daarover afsprongen op bezwaren, meest van financieelen aard, werd dit door de regeeringen van Frankrijk en Engeland gezamenlijk overgenomen. Daarmede werd de reeds afgenomen Nederlandsche invloed op Japan een gevoelige slag toegebracht. Het gezantschap bezocht Europa, ook Nederland, verkreeg verlof de openstelling der genoemde havens tot 1868 te mogen uitstellen, en keerde in 1863 terug.

Terwijl de vreemde consulaten en anderen in Japan telkens lasten ondervonden van de woelingen in dit Rijk, was dit met de Nederlanders zeer weinig het geval. Op Decima was men aan de Nederlanders gewend, en bleef alles rustig. Van de gunstige omstandigheid, waarin de Nederlanders verkeerden om onzen invloed in Japan te behouden, is helaas! geen partij getrokken. Bij het gezantschap, gelijk wij zeiden, en ook in andere gevallen trok Nederland zich meer en meer uit Japan terug, en de Nederlandsche taal als diplomatieke taal in Japan werd vervangen door Fransch en Engelsch. Het valt te betreuren, dat wij in dien tijd niet met meer zelfbewustzijn handelden. Ook de Nederlandsche handel op Japan ging achteruit. Terwijl andere mogendheden al het mogelijke deden om den handel op Japan te beschermen en om bestellingen uit dat land te verkrijgen voor hun fabrieken enz., liet Nederland zijn betrekkingen met dit land verloopen. In 1865 werd de behandeling der Japansche aangelegenheden in Nederland overgebracht van Koloniën naar Buitenlandsche Zaken.

Intusschen duurden de woelingen in Japan voort, en de strijd der partijen werd heviger. Ook de veiligheid van vreemdelingen in het land liet te wenschen over, en de vertegenwoordigers der vreemde mogendheden zagen den toestand duister in. Werkelijk ontvingen zij in 1863 bevel Japan te verlaten. Hiertegen werd protest aangeteekend door de Mogendheden, en er werd besloten door krachtig optreden Japan te noodzaken de verdragen gestand te doen.

In 1863 valt het optreden van de vereenigde zeemacht van Engeland, Frankrijk en Amerika in de wateren van Japan en de tuchtiging van Shimonoseki. Wij zullen die krijgsbedrijven niet verhalen alleen doet het ons goed te kunnen vermelden, dat hier de Nederlanders hun ouden roem ter zee handhaafden. Door dit optreden werd de Shogun, die door weigering verdere onheilen voorzag, genoodzaakt aan de eischen der mogendheden toe te geven. De eischen waren: 1°. ratificatie der traktaten

Feuilleton.

LOSSE GREPEN

— UIT —

CURAÇAO'S VERLEDEN.

VII.

Politieverordeningen uit den ouden tijd.

1. Op de tappers en slijters.

In het nummer 1082 van de *Amigoe di Curaçao* trok mijn bijzondere aandacht de *politieverordeningen*, waaraan tappers, slijters en herbergiers *tegenwoordig* onderworpen zijn. Want het gedeelte uit het slotartikel Wetkennis bracht mij weer te binnen, hetgeen ik in de geschiedbronnen onzer kolonie gevonden had.

Bij een vergelijking van de *tegenwoordige* met de bepalingen *van vroeger tijd*, zal men wel opmerken, dat de tijden veranderd zijn.

De tappers en herbergiers, die *nu* op Curaçao hun nering uitoefenen, mogen wel van geluk spreken, dat *„die goede oude tijd"* al lang vervlogen is.

Toch geloof ik, dat anderen, na de lezing van dit artikel, hem van harte terug zouden wenschen, en dat dergelijke *broeinesten van ongeregeldheden* wat minder voorkomend en minder menschlievend behandeld worden.

De nu vigeerende verordeningen bepalen alleen: dat de tappers zich onderwerpen aan de voorschriften (welke?!) der politie en dat bij hen geen ongeregeldheden of hasardspelen plaats vinden. Verder moeten de herbergen van half negen des avonds tot zonsopgang gesloten blijven.

Gaan we nu eens 150 jaar in de geschiedenis onzer kolonie terug.

Onder de Plakkaten van het jaar 1740 komt op datum 17 October een publicatie van Gouverneur en Raden voor, die later op 1 Aug. 1743, 22 Dec. 1745, 28 Juli 1749, en 5 Aug. 1754 *opnieuw* werd uitgevaardigd.

Hieronder volgt de tekst van het plakkaat van 1 Aug. 1743. Het geeft een eigenaardigen kijk op de zeden en gewoonten dier tijden. Voor het gemak van den lezer heb ik de spelling en punctuatie veranderd.

PLAKKAAT.

N°. 56.

Wij, Isaacq Faesch, gouverneur van Curaçao en derzelver onderhoorige districten, mitsgaders de Edele achtbare Raden dezes eilands, allen dengeenen, die deezen zullen zien of te hooren lezen,

Salut, doen te weten.

Alzoo de brutaliteit der moelatten en negers zoo vrijen als slaven, onverdragelijk wordt en dezelven zich genoegzaam niet meer en schamen, om bij dag en bij nacht, de goede ingezetenen alhier te ontrusten, kwalijk te bejegenen en de met verzachting te behandelen, boven en behalve het onbehoorlijk leven van dezelfde moulatten en negers, zoo(wel) die in de stad, als aan de Overzijde van deze haven hun woning hebben, en dewelke zij bij dag en nacht laten spelen op instrumenten en zich aldaar met dansen en dronken drinken bezig houden, welke bijeenkomsten van schadelijke gevolgen zijn en occasiën geven tot vechtpartijen met messen, stokken, vuisten en dergelijken, mitsgaders van nog andere en meerdere pernicieuse consequentiën, welker voortgang behoort te worden belet ende eene betere discipline onder de moulatten en negers, zoo vrijen als slaven, onderhouden, — zoo is 't —, dat Gouverneur en Raden dezer eilanden 'tzelve in overweging hebbende genomen, hebben hun Edel Achtbaren ter dezer zake goed gevonden ende geordonneerd, zooals hun Ed. Achtbaren ordonneeren ende goedvinden bij dezen, dat voortaan onder de moulatten en negros zal moeten worden geobserveerd de volgende punten:

Art. 1.

Dat geene moulatten of negers, zoo mans als vrouwen, zoo ouden als jongen, vrijen of slaven, na 9 uren zich op straat zullen mogen laten vinden, als voorzien zijnde met een lantaarn, licht of signaal van zijn of haar meester of meesteresse, op poene van geapprehendeerd en strengelijk gegeeseld (in het plakkaat van 24 Juli 1750 wordt gezegd: *met watapana gegeeseld*) te worden voor de eerste maal; voor de tweede maal: gegeeseld en 3 maanden naar Bonaire gezonden te worden, om in de zoutpannen te werken en voor de 3°. maal gegeeseld en voor altoos gebannen te worden; wordende de inwoonders alhier, die hun slaven bij avond of nacht uitzenden, gerecommandeerd, zich aan dit articul punctueelijk te gedragen, om zich voor hun eigen schaden te kunnen behoeden.

van 1858 door den Mikado, 2°. opening van de haven Hiogo voor den handel, 3°. herziening van het tarief van in- en uitgaande rechten.

De Shogun kon in Japan zijn wil nog doorzetten bij deze gelegenheid, maar zijn populariteit nam in het land steeds meer af, en zijn tegenpartij werd sterker. Men sprak van de Mikadopartij en duidde daarmede de partij des behouds aan. De concessies, die aan de vreemdelingen gedaan waren, werden den Shogun geweten, de toestemming in 1866 den Japaneezen gegeven om vrij naar elk land te reizen en om dienst te nemen aan boord van vreemde schepen, werd door de partij des behouds als onvaderlandslievend gebrandmerkt. Een mislukte expeditie, om een der Japansche leenmannen te tuchtigen, deed de stoutmoedigheid der ontevredenen toenemen.

In 1866 overleed de Shogun, en in 1867 de Mikado. De toestand werd ernstiger met de nieuwe personen, die aan de regeering kwamen.* In dat jaar kwam Mutsohito op den troon, die nog tegenwoordig regeert. De Mikadopartij drong er bij den nieuwen Shogun op aan opstand te doen van zijn macht, teneinde de eenheid van bestuur in het gedecentraliseerde rijk met zijn vele leenmannen te herstellen. Eerst stemde de Shogun toe, doch zijn partij wist hem daarvan terug te brengen, en heftiger dan ooit stonden nu de partijen in het land tegenover elkander. De Shogun trachtte nu de heerschappij weder zoo goed als alleen te verkrijgen, de burgeroorlog barstte uit, en den 28sten Januari kwam het tot een treffen tusschen de beide legers. De Mikadopartij behaalde de overwinning, de Shogun vluchtte naar Jedo, en trok zich vervolgens in een klooster terug.

Na die overwinning nam de jonge Mikado zelf het gezag in handen. De vreemde gezanten waren in ernstige spanning, wat er nu zou gebeuren, hoe de verhouding tot het buitenland zou worden? Doch spoedig werden zij gerust gesteld. De jonge Keizer beloofde niet alleen verzekering der verkregen rechten en instandhouding der traktaten aan de vreemdelingen, maar stelde in Januari 1868 de havens van Jeddo, Hiogo en Osaka open voor hen.

Dat was de morgen van een nieuwen dag in de Japansche geschiedenis, het begin van een nieuwe staatkunde. Het was geen strijd geweest tegen Westersche begrippen in dit Rijk, maar wel tegen den invloed van vreemde Mogendheden. Men was doordrongen van de overtuiging, dat alleen door de invoering van hetgeen de wetenschap aan de Europeesche maatschappij had geschonken, Japan een zelfstandige plaats kan innemen in de rij der staten. En de overwinnende partij wilde verder gaan in die richting. Daartoe nam zij het beschavingswerk in handen. Graaf Ito werd de ziel van de groote hervormingspartij. En de jonge Mikado, die met buitengewone geestkracht en verstand bezield bleek te zijn, steunde thans de hervormers, en kwam daardoor niet alleen aan het hoofd der regeering, maar werd ook de ziel van de ontwikkelingsbeweging in Japan.

* *

Na 1868 is Japan een nieuwe staat geworden. De revolutie van 1868 had een eigenaardig karakter, omdat daardoor het oude, wettige gezag van den Mikado weder werd hersteld, en daarmede de volledige invoering van nieuwe ideeën gepaard ging. Er was iets van de edele zucht tot hervorming en verbetering der toestanden in allen gemoederen bij het Japansche volk, dat herinnert aan de schoonste dagen der Fransche revolutie. De hervormingsgezinde prinsen deden vrijwillig afstand van hun leenheerlijke rechten en de lagere adel volgde. Het feudalisme, dat hier nog bloeide in volle kracht tot 1868, werd hiermede ten ondergang gebracht. Uit een middeleeuwsche staat is schier in eens een moderne staat geboren. Om alle herinneringen aan de vorige toestanden uit te wisschen, werd de zetel der regeering naar Jeddo verplaatst, waar werkelijk het gezag gevestigd was, dat nu den naam verkreeg Tokio, d. i. „Oosterhoofdstad", terwijl Kioto, de oude residentie, voortaan Saikio, d. i. Westerhoofdstad zou heeten.

Nog was het gezag absoluut, berustend in handen van den Mikado. Doch in 1870 stelde deze reeds een Staatsraad in, een soort van ministercollege, en als wetgevende vergadering een soort van Senaat. Aanvankelijk werden de leden daarvan nog niet door de bevolking gekozen, maar benoemd door den Mikado uit de aanzienlijksten. Dat was een overgangsmaatregel. Maar reeds in 1871 werd een Commissie benoemd ter bestudeering van constitutioneele staatkunde en constitutioneele wetgeving. Gezantschappen werden naar Europa gezonden, jonge Japaneezen gingen naar Europeesche inrichtingen van onderwijs. Europeesche geleerden werden beroepen aan de Japansche hoogescholen, die geheel hervormd werden, en belangrijke werken op allerlei gebied van wetenschap werden in het Japansch vertaald.

Zoo is Japan in 1889 staatkundig een constitutioneele staat geworden met erfelijke monarchie naar Pruisisch model. De Mikado met de door hem benoemde ministers hebben de uitvoerende macht. De wetgevende macht oefent de Mikado uit met den Rijksdag, welke bestaat uit een Heerenhuis en een Huis van Afgevaardigden van ongeveer 300 leden. Het Heerenhuis bestaat uit aanzienlijke prinsen, graven, baronnen, mannen van verdienste en gedeeltelijk leden door keuze. Voor dit Huis van Afgevaardigden is ieder Japanees kiezer die 25 jaren oud, meer dan een jaar in het kiesdistrict heeft gewoond, en op zijn minst 36 gulden belasting betaalt.

Persoonlijke bekwaamheid, willen en kunnen, worden in geen land hooger geacht dan in Japan. Daardoor heeft het werk in technische richting, vooral in weinige jaren buitengewonen vooruitgang gemaakt. Voor het lager onderwijs is schoolplicht ingevoerd en drie universiteiten zijn er gebouwd. De pers heeft een groote vlucht gedaan; in 1870 verscheen de eerste staatkundige courant en in 1895 verscheen er 753 met een oplage van 200 millioen te zamen.

BELEEFD VERZOEK.

Dringend bevelen wij het *Beleefd verzoek* van den Zeereerw. Pater AMBR. EUWENS, Pastoor te Rincon op Bonaire, bij den welwillenden lezer aan.

Men kan dit verzoek vinden onder de rubriek advertenties.

Wij zijn overtuigd, dat het den bekenden geschiedschrijver niet aan medewerking zal ontbreken. Zoolang Z. Eerw. hier op Curaçao vertoefde, heeft hij steeds vrijelijk over waardevolle manuscripten van verschillende families mogen beschikken. Ongetwijfeld zal hem ook verdere hulp niet worden onthouden.

Om de verzending der boeken of handschriften naar Bonaire te vergemakkelijken, zijn wij bereid voor alles zorg te dragen, en zullen ook gaarne kopijen trekken van stukken, welke men soms liever niet wenscht op te zenden. In een woord wij willen het publiek zooveel mogelijk ter wille zijn om aan Pastoor EUWENS zoo krachtig mogelijke medewerking te verzekeren in het belang onzer Kolonie en hare nog veel te weinig bekende geschiedenis.

DE REDACTIE.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Welkom!

Zaterdagmorgen keerde de Weleerw. Moeder URSULINA, Overste van het St. Elizabeths-gasthuis, in onze kolonie terug, krachtig en gezond, ofschoon een lastige ziekte op het onverwachts haar gedurende de laatste maanden van haar verblijf in het Moederland had overvallen. Gelukkig had deze verraderlijke wraakneming van *Ziekte* op het Hoofd van onze uitstekende ziekte-werende verpleegsters geen verdere nadeelige gevolgen.

De Weleerw. Moeder heeft nog een Zuster medegebracht, die zich eveneens aan de ziekenzorg zal wijden.

* *

Zondagmorgen viel de *Curaçao* gepavoiseerd binnen, omdat zich aan boord bevond de H. E. G. Heer Jhr. J. O. DE JONG VAN BEEK EN DONK, en Vrouwe DE JONG VAN BEEK EN DONK-STERN, deze laatste gelukkig hersteld en geheel bekomen van het lijden en de afmatting eener pijnlijke operatie.

De waarn. Gouverneur der Kolonie, de heer C. STATIUS MULLER vergezeld van zijn adjudant begaf zich aan boord, gevolgd door eenige autoriteiten en particulieren.

Treffend was het wederzien na een scheiding van drie maanden der Ouders en hunne kinderen, die spoedig naar boord waren geleid.

Na alle personen, die den Gouverneur en Gade hadden verwelkomd, bedankt te hebben, begaf zich Z. H. E. G. met zijn familie, alleen vergezeld van den Heer C. STATIUS MULLER naar het Gouvernementshuis, waar hij den heer STATIUS MULLER dank bracht voor de uitstekende waarneming van het Gouverneursschap en zelf het bestuur weer in handen nam. Het was juist, bijna op 't uur af, drie maanden geleden, dat 't verlof was ingegaan.

Na Gouverneur en Gade het welkom te hebben toegeroepen, meenen ook wij den heer C. STATIUS MULLER uit naam der geheele bevolking te mogen bedanken. Meerdere malen heeft zich in deze drie maanden de gelegenheid aangeboden, dat het volk uiting geven kon van zijn eerbied en hoogachting jegens den heer STATIUS MULLER; het zal Z. W. E. G. dan ook zeker getroffen hebben te mogen ondervinden hoe populair hij was op Curaçao.

Spoedig hopen wij in de gelegenheid te wezen een besluit van den heer C. STATIUS MULLER openbaar te kunnen maken, waaruit blijken zal, dat zijn Bestuur ook heilzame vruchten heeft afgeworpen voor de Kolonie.

Dankbetuiging aan de Koningin.

Werkelijk treffend vonden wij die eenvoudige uiting van ongeveinsde hartelijke dankbaarheid van een buitenmensch wegens het aanleggen van een dam.

Art. 2.

Geen moulatten of negers hiervoren genoemd zullen vermogen na 9 uren, iets bij (*op* of *over* de straat te dragen, als voorzien zijnde als boven met een lantaarn en teeken van hun meester of meesteresse op de verbeurte van alle 'tgeen gedragen wordt ende op poene van dezelfde straffen voor den drager en draagster als hierboven op 't eerste articul is gesteld.

Art. 3.

Geen moulatten of negers zullen na 9 uren in de stad, in de haven of aan de Overzij vermogen op de viool, trommel, trompet, of andere instrumenten te mogen spelen of doen spelen op straat, op barken en vaartuigen, of in eenige huizen, op poene als boven.

Art. 4.

Na 9 uren des avonds zal niet mogen worden getapt voor negers of moulatten, op poene als boven voor de moulatten en negers, waarvoor getapt wordt, en van een boete van 50 pesos voor den tapper of tapster voor de eerste maal, voor de tweede maal op dubbele boete, en dat hem of haar die neering zal worden verboden voor een jaar, en voor de derde maal op een boete van 300 peso's en dat die neering voor altoos aan den overtreder van 't zelve verboden zal worden.

Art. 5.

Geen moulatten of negers, op art. 1 genoemd, zullen vermogen tegen den anderen (elkander) te vechten met vuisten, stokken, messen of ander geweer in geenderlei maniere op poene voor de vrijen van 50 pesos voor 't vechten met vuisten en stokken, en 100 peso's voor 't mes trekken boven de wedegevening (verplegings- en genezingskosten) van den gekwetsten en die niet in staat is, die boete te betalen: zal gegeeseld, gebrandmerkt, geconfisceerd in de zoutpannen van Bonaire of gebannen worden ter arbitrage van den Edel Achtbaren Raad alhier en in opzichte der slaven, van gestraft te worden aan den lijve, zoo als opzichte der onvermogende vrije negers en moulatten is gestatueerd.

Art. 6.

Doch zoo dezelve vechterijen door haar negers en moulatten tegen blanken ondernomen worden, zullen zij negers en moulatten met rigeur gestraft worden aan den lijve, en scherptrekkende (met messen) tegen blanken als van ouds op dit eiland gebruikelijk is geweest.

Lastende ende bevelende den Fiscaal dezer eilanden en deszelfs substituut schout (subfiscaal) provisioneel, omme dezen naar den letter te executeeren (in de publicatie van 5 Aug. 1754 werd bovendien aan de burgerpatrouljewacht opdragen bij hun ronden daarop te letten), alzoo wij 't zelve voor dit eiland en alle deszelfs goede ingezetenen tot voorkoming van verdere onheilen ende tot eene gematigde discipline onder de vrijen en slaven, moulatten en negers, hebben geoordeeld alzoo te behooren.

ALDUS GEARRESTEERD in 't Fort AMSTERDAM op Curaçao, den 17n. October 1740 ende gepubliceerd in 't fort Amsterdam en in Willemstad op Curaçao den 18n. derzelver maand en op heden den 1n. Augustus 1743 gerenoveerd.

Ter ordonnantie van dezelven,

POTTEY.

Secretaris.

R. E.

Uit aardigheid willen wij dezen brief, in de landstaal geschreven en opgenomen in N°. 234 van *La Cruz*, vertaald wedergeven. De Heer M. C. FAUEL zal er zeker reeds van genoten hebben, maar misschien wordt de wensch der schrijster ook nog vervuld en komt haar schrijven werkelijk onder de oogen van H. M., tot wie zij zich richtte! Ziehier den brief:

Wij herhalen hier altijd het woord: „God is groot," en werkelijk dit woord schenkt ons groote voldoening, als men den goeden God van harte aanroept. Meermalen, als ik den grond opliep, dien ik van het Gouvernement heb gehuurd, zeide ik tot mijzelve: ik heb geen boomen om houtskool te branden, noch dividivi om te verkoopen, mijn grond staat leeg, maar God is groot.

En zie, ik heb reeds de waarheid van dit woord ingezien, de goede God immers legde in het hart van onze goede Koningin WILHELMINA die groote gunst om ons toe te staan een dam aan te leggen op ons eigen grond. De H. Maagd heeft ons evenzeer geholpen, in deze gezegende maand. (Er is veel regen gevallen).

Goede God, zegen de Koningin en schenk H. M. en haar Gemaal leven en gezondheid, vrede in hun paleis en eensgezindheid gedurende geheel hun leven.

Deze woorden drukken mijne wenschen uit en mijne dankbaarheid jegens onze goede Koningin en haar Gemaal, want de stem eens armen dringt door tot den hemel.

MARY H.

Santa Rosa.

Onderwijs.

Met leedwezen vernemen wij, dat de Directie van het Colegio „Santo Tomás" besloten heeft na het einde van dit schooljaar d. i. in Dec. a. s. de inrichting niet meer open te stellen voor *interne* leerlingen. Dit besluit spijt ons voor Venezuela en Curaçao. Voor Venezuela, omdat er wederom eene gelegenheid minder is, om de jeugd te onderwijzen, aan welke gelegenheden in dat land zou groote behoefte bestaat. Voor Curaçao omdat alweer eene bron van vertier opdroogt, die, ofschoon niet meer zoo krachtig als vroeger, toch nog altijd talrijke vreemdelingen tot zich trok en aan vele huisgezinnen werk en brood verschafte. Waar moet het met Curaçao heen, als de eene inrichting na de andere hare deuren sluit? De sluiting van het internaat van het Colegio „Santo Tomás" is een veeg teeken des tijds. Een zaak echter troost ons, nl. dat nu de uitstekende onderwijskrachten, waarover het Colegio beschikt, voortaan ook ten goede kunnen komen aan 't onderwijs in onze Kolonie.

Zou het bv. niet mogelijk wezen, dat eindelijk voorzien werd in een groote behoefte van onze Kolonie de oprichting n. m. van een teeken-academie als voorbereidende ambachtsschool en een Hollandsche cursus voor handel en administratie.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Alcira Aangúren, Enrique Backmyer, M. Boom, Filomena Curiel Lopes, Manuel St. Da Costa Gomez, Hermogenes de Windt, Bartolomé Fernandez, Capitan de la corbeta „Dorotea" (5), José Fomoso a|b corbeta „Dorotea", Maraya Konfesor, Arthur Leyba, Leonor van Nethes, Antonio Calderon Noya a|b corbeta „Dorotea", Thomas Pannefleck, Zulia Pifer, Celina Quast, en Antoinette Correa, Dominga G. de Pinedo en G. A. Pinedo (aangeteekend).

Een wissel geadresseerd aan Maraya Konfesor.

Niet voor bestelling vatbaar een drukwerk geadresseerd aan Mozes E. Curiel y familia.

Onze financien.

De maand September was over 't algemeen voor de inkomsten van 't eiland Curaçao gunstiger dan Augustus. Aan belastingen werd ruim *f* 3000 meer ontvangen, aan inkomsten van onderscheiden aard slechts een *f* 500 minder dan de vorige maand.

Over het geheele jaar was voor loodsgelden geraamd *f* 23.000 en reeds deze 9 maanden brachten op *f* 23,373,70. Rente en pachtgelden van domaniale gronden in de buitendistricten was geraamd op *f* 1600 en steeg reeds nu tot *f* 2.397,005. Inkomsten van de gouvernementsbank, geraamd op *f* 5000 liepen tot *f* 9.758,995. Emolumenten ten kantore van den controleur der belastingen etc. berekend op *f* 6000, overtroffen dit bedrag reeds nu met *f* 19,75; terwijl de passagegelden en vracht van den gouvernementsschoener, *Gouverneur van Heerdt* bijna het dubbele van de geraamde *f* 720 opbrachten, te weten *f* 1344,85½.

Vlot geraakt.

Zaterdag is de *Graecia* en Maandag de *Belgian* weer vlot geraakt, en onze haven binnengeloopen. De duikers van de *Panther* stellen een onderzoek in naar de averij.

Officieele Berichten.

De Gouvernements-Secretaris maakt hierbij namens den Heer Gouverneur bekend, dat, volgens hier ontvangen bericht van den Nederlandschen Zaakgelastigde te Caracas, de President van Venezuela eene nota van ongeveer den volgenden inhoud aan de Administrateurs der Douanes in Venezuela heeft gericht:

Daar het herhaaldelijk is voorgekomen, dat zoowel landgenooten als vreemdelingen, hier te lande gevestigd zijnde, van onze havens naar de naburige Antillen vertrekken, ten einde zich aldaar van lijfgoed, hoeden, schoenen en andere benoodigdheden te voorzien, die de gewone bagage van een passagier kunnen uitmaken, zooals duidelijk wordt uiteengezet in de artikelen 54 en 55 van hoofdstuk 3, der Wet XVI van den Código de Hacienda, en vervolgens met deze zaken terugkeeren langs de douane der Republiek, hetwelk alzoo een soort gewettigde smokkelarij uitmaakt, heeft de Voorloopige President der Republiek, ten einde dit euvel te voorkomen, besloten:

1°. Ieder passagier, van wien kan bewezen worden, dat hij een der Antillen heeft aangedaan en onder zijn bagage nieuwe goederen heeft, herkomstig daarvan, zal voor deze de douanerechten hebben te betalen, volgens de klasse, waartoe zij behooren, plus de surtaxes, die voor de genoemde zaken in de tariefwet en in artikel 56 van hoofdstuk 3 der genoemde Wet en Código voorgeschreven zijn, benevens 25% indien zij zulks niet hebben verklaard aan de ambtenaren der douane vóór de revisie der bagage.

2°. Er zullen niet als bagage van deze passagiers beschouwd worden, de goederen, die zij van onze havens hebben medegenomen, waarom dan ook de doorreizenden, die van een haven naar een andere haven van de Republiek vertrekken en een der Antillen aandoen, aan de douane-overheid van de haven van vertrek zullen hebben aan te bieden een opgave van hunne bagages, welke geteekend door den daartoe aangewezen ambtenaar, die hiervoor niets mag berekenen, zal moeten vertoond worden in de douane der haven van ontscheping voor contrôle.

* *
*

De Gouvernements-Secretaris maakt hierbij namens den Heer Gouverneur bekend, dat door het Bestuur een ontvezelingsmachine voor de bladeren van Sisal (Agave rigada var. Sisalana) en Mauritiushennep (Fourcroya gigantea) is aangeschaft.

De voorwaarden, waaronder deze machine voor particulieren beschikbaar zal worden gesteld, zullen bij den Directeur van het Departement van Openbare Werken kunnen worden aangevraagd, aan wien tevens de aanvragen om de machine te mogen gebruiken dienen te worden gericht.

Lowande.

Het circus *Lowande*, met zijn leeuwen, tijgers, gedresseerde beren etc., is niet met de *Cataluña* van Barranquilla naar hier vertrokken, maar met de Fransche boot naar Cartagena, omdat na ingesteld onderzoek gebleken was, dat het versche voeder en vleesch hier nog te duur zoude wezen; misschien wordt later ons eiland wel aangedaan.

Arbeiders van Suriname.

Door de welwillende hulpvaardigheid van de ambtenaren ter administratie van financiën zijn wij in staat gesteld een volledig overzicht te geven van den geldelijken toestand der arbeiders van Suriname.

Van Curaçao vertrokken 54 arbeiders, terwijl 44 terugkeerden. De maand van heen- en terugreis eraf gerekend, betaalden zij gedurende acht maanden aan hun achtergebleven betrekkingen *f* 2,017.50. Volgens de lijsten die wij inzagen, werd door de meesten *f* 10.—'s maands aan de familie afgedragen.

Dit had zeker het dubbele kunnen en moeten wezen, daar de arbeiders eten en drinken en tabak vrij hadden en dus hoogstwaarschijnlijk de overige ± *f* 20.— verdronken hebben. Men vergete echter niet, dat tijdens ziekte wel voor het onderhoud der arbeiders gezorgd werd, maar hun niets werd uitbetaald. Ook werden eenigen al heel spoedig wegens ziekte, luiheid, onwil of ongeschiktheid naar huis teruggezonden.

Eveneens moesten zij in de eerste maanden de 50 Gld af betalen, welke zij bij hun vertrek als voorschot hadden ontvangen, zoodat voor sommigen de acht maanden niet voluit berekend worden.

Toen de 44 Curaçaonaars terug zouden keeren, werd hun te Suriname gemiddeld per persoon nog een overschot van *f* 40,18 uitbetaald, wat, helaas over 't algemeen, weer verbrast zal zijn, ofschoon wij ook iemand ontmoetten, die met bijna 100 Gld. was thuisgekomen.

Van Aruba gingen er 71 en keerden 42 terug.

Van Bonaire vertrokken er 46 en kwamen 39 weer op hun eiland.

Te zamen hebben deze arbeiders *f* 2446 afbetaald gedurende hun verblijf op Suriname, de Arubianen keerden ieder gemiddeld met *f* 75,53 terug, de Bonairianen slechts met *f* 36,63. Een ding hebben deze lieden beter gedaan dan de Curaçaonaars, ze hebben zich het batig saldo op Curaçao uit laten betalen en niet op Suriname. De arbeiders, die zijn achtergebleven, zijn bijna allen Arubianen.

Een ontvezelings-machine

is aangeschaft, zoo luit de officieele bekendmaking. Niet zonder verwondering vragen wij thans: Waar is de sisal?

Tot dusverre wordt er in groote hoeveelheden bijna geen sisal aangetroffen dan op de plantages van den heer S. C HENRIQUEZ; moest hiervoor de nieuw bestelde ontvezelingsmachine dienen, of wijst het aanschaffen dezer machine op wijziging in het plan van het Bestuur om nu weer wel zich toe te leggen op sisalcultuur? Mogelijk heeft De Gouverneur ook weer vaster toezegging van de Residentiebank of ander consortium. Hoe dit zij, nu kunnen wij toch veilig een ieder aanraden sisal te planten. Had men het naar veel vroeger gedaan. Maar, ja, berouw komt na de zonden. Mocht echter niemand een heel terrein voor sisal kunnen inrichten, omdat hij te lang op den oogst moet wachten, laat hij dan ten minste zijn terreinen afzetten met sisal.

Ongetwijfeld zal het Bestuur nu ook spoedig eenige duizende plantjes beschikbaar stellen voor de liefhebbers, dit toch is de eenige manier om deze cultuur spoedig algemeen te maken. Misschien is ook deze of gene in het bezit van eenige goede moederplanten, dan zou het zeker zaak wezen, spoedig bekend te maken waar de kleine plantjes te bekomen zijn, opdat de culture weldra algemeen worde. In plaats van zich zelven te benadeelen, zal men integendeel door verspreiding der culture slechts het bestaan daarvan verzekeren.

Want slechts voor groote hoeveelheden bladeren kan de machine met voordeel in werking worden gebracht en een markt voor den Cur. vezel gezocht.

De Venezolaansche Consul.

Vreemd geval, op het onverwachts hield de Venezolaansche handelsagent op, de booten voor Venezuela bestemd, uit te klaren, zoodat volgens de regelen der diplomatie de consuls van bevriende natiën nu deze taak op zich moesten nemen.

Wat het geval nog vreemder maakt, is vooreerst, dat Venezuela toch doorgaat de onkosten voor de uitklaring gemaakt, te vergoeden, ten tweede, dat deze schorsing van het agentschap samenvalt met verscherping van het douane-toezicht op passagiers-goederen.

Zooals men weet, behoort een handelsagent niet tot de diplomatie en wordt hij ook niet door de Regeering officieel erkend.

De slotsom zal wel wezen, dat er spoedig een andere handelsagent komt opdagen.

Curaçaosche Maatschappij

tot Bevordering van Landbouw, Veeteelt, Zoutwinning en Visscherij.

Het Bestuur maakt bekend:

1°. dat het, ter veredeling van het geiteuras op Curaçao, heeft laten uitkomen vier volbloed Teneriffebokken. Leden der Maatschappij, die voor genoemd doel eenigen tijd een dezer bokken in bruikleen wenschen te ontvangen, worden uitgenoodigd zich schriftelijk aan te melden bij het Bestuur. De beurten van bruikleen zullen bij loting nader worden geregeld;

2°. dat de op de a. s. Tombola getrokken prijzen op den dag der Tombola tot 5 uur 's namiddags en op den daaropvolgden Zondag van 8—11 uur 's voormiddags door de rechthebbenden van het Gymnastieklocaal der „Hendrikschool" kunnen worden afgehaald, waar alsdan tevens door den Secretaris inzage wordt verleend van de lijst vermeldende de nummers, waarop de prijzen zijn gevallen.

Curaçao 26 October 1904.

Het Bestuur vnd.

H. H. R. CHAPMAN,

Voorzitter,

G. B. DUSSEL,

Secretaris.

Buitenland.

AMERIKA.

De democratische candidaat voor het presidentschap der Vereenigde Staten, rechter Parker, heeft een boodschap gepubliceerd, waarin hij zegt een beslist voorstander te zijn van den gouden munt-standaard. Een wijziging van de toltarieven is nooit noodzakelijker geweest dan thans. Het Dingley-tarief belast het volk omdat het dwingt tot het betalen van hongerprijzen voor levensmiddelen. Een nieuwe trustwet is noodzakelijk, daar de bestaande, wat duidelijk gebleken is, geen bepalingen bevat welke afdoende zijn. De scheepvaart mag niet gesteund worden door het systeem van Staatssubsidie.

De betrekkingen met het buitenland zijn wezenlijk veranderd door de annexatie der Philippijnen, welk feit de Unie blootstelt aan aanvallen.

De Amerikanen moeten vriendschappelijke betrekkingen onderhouden met alle volkeren en alle verbonden, die aanleiding kunnen geven tot onaangenaamheden, vermijden. Dus moeten zij zich niet inlaten met aangelegenheden van vreemden.

De onafhankelijkheid en souvereiniteit van elken Amerikaanschen Staat moeten gehandhaafd blijven. De Unie dient alleen dan tusschen beide te komen, wanneer haar eigen politieke en nationale ontwikkeling vrij gehouden moet worden van vreemden invloed. De Philippijnen moeten door een onafhankelijksbelofte, evenals de Cubanen, aangespoord worden tot ontwikkeling. De verkiezingen zullen wel niet vreemd zijn aan Roosevelt's plan om de mogendgeden bijeen te roepen tot een nieuwe vredesconferentie.

In verband met het bijeenroepen van een tweede Haagsche conferentie, is president Roosevelt van plan, voorbereidende onderzoekingen te laten doen — welke ongeveer zes weken zullen duren — door het departement van buitenl. zaken, om zich te overtuigen van de wenschen der mogendheden, betreffende den tijd en de plaats van de te houden conferentie en haar tot stand komen te waarborgen, zoo spoedig de antwoorden ontvangen zijn.

President Roosevelt zal formeel de conferentie bijeenroepen. Officieel wordt medegedeeld, dat hij niet wachten zal tot het einde van den Russisch-Japanschen oorlog. In het begin van 1905 zal zij plaats hebben.

Jammer, dat het Vredespaleis dan nog niet klaar is. Enfin, men kan nu eens probeeren of men de heeren ook naar de duinen kan krijgen om te vergaderen.

President Roosevelt heeft niet alleen beloofd, de regeeringen te zullen vragen een tweede congres te Den Haag bijeen te roepen, doch ook verklaard aan de afgevaardigden van de interparlementaire unie dat de regeering der Vereenigde Staten stappen deed om arbitrage-verdragen te sluiten met de regeeringen, welke hiertoe geneigd waren.

CHINA.

Zij, die den toestand kennen, zijn het er allen over eens, dat in Europa veel te weinig rekening wordt gehouden met het gevaar voor de Europeanen in China.

Toch komen vandaar dezelfde berichten, die voor den grooten bloedigen opstand van 1900 de pers doorliepen en met hetzelfde goeddenkende schouderophalen worden ze bejegend.

Uit het Noord-Westen van Shantung wordt gemeld, dat daar door de Boksers openlijk opruiende geschriften worden verspreid, juist zooals in 1900 gebeurde en daarin als datum van den algemeenen moord op de vreemdelingen 17 October wordt genoemd.

TRANSVAAL.

Te New-York, zoo meldt de *Petit Bleu*, had men sinds eenigen tijd opgemerkt, dat er een steeds zich verbreedende reeks van bestellingen uit Zuid-Afrika kwam,

En nu is het zoover gekomen, dat vertegenwoordigers van *Engelsche* huizen te Kaapstad en Port Elisabeth naar Amerika reizen om daar in groote hoeveelheden landbouwwerktuigen en andere kostbare koopwaar in te slaan.

Wat is de zaak?

De Boeren zoowel in de Kaapkolonie als in de republieken, weigeren Engelsche waren te koopen, ze weigeren dat beslist, ook al zijn andere duurder en niet beter, ze eischen dat hetgeen zij betrekken buiten Engeland zij gemaakt en zoo moeten zelfs de Engelsche handelshuizen de eigen fabrieken voorbijgaan om in het concurrente Amerika hun voorraad te gaan opdoen.

Het was te beprijpen, dat het zoo zou loopen, maar juist omdat het te begrijpen was, is het treurig, dat het zóó is gegaan.

De *Petit Bleu* wijst erop, dat zij reeds vóór langen tijd de Belgen gewezen heeft op de prachtige gelegenheid die hier was, om het Engelsche afzetgebied te veroveren.

De Belgen hebben blijkbaar niet geluisterd en...... de Nederlanders ook niet.

Nu is het allicht te laat: tegen Amerikaansche handels-energie behoeven wij den strijd niet op te nemen.

Wat we uit Zuid-Afrika vernemen is niet veel anders dan een reeks van moorden, rooverijen, verduisteringen en zelfmoorden.

Een corr. schrijft:

Brutale misdaden en roekeloos geweld worden hoe langer hoe minder zeldzaam in Zuid-Afrika, zonder dat er iets blijk van de aanwezigheid van staatslieden die de bekwaamheid en den moed bezitten, om in te grijpen in den maatschappelijke verhoudingen welke ongetwijfeld daarvan de oorzaak zijn.

Integendeel, de autoriteiten zelven zijn hopeloos verdeeld.

Advertentien.

Beleefd Verzoek.

Van verschillende zijden is mij verzekerd, dat vele Curaçaosche families tal van documenten onder hare berusting hebben, hetzij familieregisters, chronyken, memoriaals, aanteekeningen of andere manuscripten, die voor de Geschiedenis onzer kolonie van groot belang zijn. Met de gegevens dezer documenten zou de tot nu zeer onvolledige geschiedenis onzer eilanden op voortreffelijke wijze kunnen worden aangevuld.

Tot degenen, die bereid zijn, daartoe mede te werken, richt ik het beleefd en dringend verzoek de goedheid te willen hebben, mij van die bewuste stukken een nauwkeurige copie te zenden, of desverkiezend de oorspronkelijke stukken mij in bruikleen af te staan, opdat ik van het meest belangrijke een afschrift kan nemen.

Bij voorbaat reeds betuig ik voor elke, zelfs de geringste, bijdrage mijn oprechten dank.

P. A. Euwens
pastoor

Rincón-Bonaire.
20 Oct. 1904.

Bekendmaking.

De publieke verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van den 12den Januari t/m den 12den October 1903, onder N°. 1 P t/m N°. 10000 P zal plaats hebben op DONDERDAG den 3den November a. s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 27sten October 1904.

De Voorzitter,
A. JESURUN.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1904.	Philad.	Marcb.	Carcas.	Zulia	Philad.	Marcb.
Vertrekt van New-York	Oct. 1	Oct. 8	Oct. 15	Oct. 22	Oct. 29	Nov. 5
Komt aan te San Juan	6		20		Nov. 3	
Vertrekt van ,,	7		21		4	
Doet Curaçao aan	9		23		6	
Komt aan te La Guaira	10	Oct. 15	24	Oct. 29	7	Nov. 12
Vertrekt van ,,	12	16	26	30	9	13
Komt aan te Pto. Cabello	13		27		10	
Vertrekt van ,,	14		28		11	
Komt aan te Curaçao	15	Oct. 17	29	Nov. 1	12	Nov. 14
Vertrekt van ,,	16	24	30	7	13	21
Doet La Guaira aan	17		31		14	
,, Ponce		Oct. 26		Nov. 9		Nov. 23
,, San Juan ,,	Oct. 19		Nov. 2		Nov. 16	
Komt aan te New-York	24	Nov. 1	7	Nov. 15	21	Nov. 29

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Merida	Marcb.	Merida	Zulia	Merida	Marcb.
Vertrekt van Curaçao	Oct. 10	Oct. 17	Oct. 24	Oct. 31	Nov. 7	Nov. 14
Komt aan te Maracaibo	11	18	25	Nov. 1	8	15
Vertrekt van ,,	14	22	28	5	11	19
Komt aan te Curaçao	15	23	29	6	12	20

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO.